

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

KROJ

svetovnih in domačih dogodkov

10. leto / številka 23

V Celovcu, dne 4. junija 1958

Cena 1.50 šilinga

Za očetovski dan

Najbolje kupite ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschg. 9

Popravila izvršim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro.

Francija je nauk tudi za nas

V palači Bourbon, sedežu francoskega parlamenta, so izvoljeni ljudski zastopniki, kot najvišji nosilci državne volje, brez besede izročili oblast v roke moži, ki je izjavil, da se pri vladanju za mnenje parlamenta ne bo brigal in ga enostavno poslal „na počitnice“. In kljub temu je De Gaulle dobil večino. S tem je bil položen grobni prst zakonitosti na truplo „Četrte republike“. Končala se je 13-letna žalostna komedija parlamentarne vladavine v Franciji.

„Četrta republika, ki ni bila sposobna dostojno živeti, niti ni znala lepo umreti. Ali je morda hotela nuditi odpor s svojimi zadnjimi silami? Ne, k mnogim drugim se je pridružila še ta poslednja laž, ta prozorni videz. Posledice, ki izvirajo iz tega položaja so jasne: Danes in v neposredni bodočnosti je De Gaulle, kljub vsem pomislekom in dvomom, manjše zlo.“

To niso naše besede, ampak jih je zapisal pariški dnevnik „Le Monde“, glasilo krščansko usmerjenih, sodobnih demokratov v Franciji.

Tri dobre tedne je trajal smrtni boj francoske demokracije in imel je zelo malo junaškega na sebi. Odigral se je na dveh pozoriščih. Eno je bil parlament, kjer so bili glasovi enakomerno razdeljeni na šest strank, ki nobena ni mogla sestaviti vlade in najti zanjo večine, kjer pa je vsaka izmed njih zlahka našla somišljenike za zrušitev že obstoječe vlade, posebno kadar je že izgledalo, da se namerava letos resno lotiti perečih vprašanj.

Drugo pozorišče pa je bil Alžir, kjer se pol milijona najboljših francoskih čet že leta brezuspešno bori z arabskimi uporniki. Ali je upor vobče moč zadušiti in kako dolgo se bodo mogli Francozi še ustavljati zahtevam alžirskih Arabcev po neodvisnosti, je drugo vprašanje. Toda ohromitev državne oblasti je jemala vojaštvu sleherno udarnost. Tako je prišlo do upora Francozov v Alžiru, pod vodstvom najvišjih vojaških poveljnikov, proti lastni zakoniti vladi v Parizu.

Med dvema pozoriščema pa je bilo še tretje, to je vsa evropska Francija. Ko so se z vrtoglavo naglico odigravale dramatične debate v parlamentu, ko je v Alžiru francoski general Massu, čigar naloga je bila pokončati arabske upornike, pozival na glavnem trgu na upor proti zakoniti vladi, pa je povprečni Francoz kjerkoli v Franciji sedel v bistroju, to je v kavarni, srebalo kavo, limonado ali pa konjak s sodo ter brezbržno s posmehom na ustnicah čakal, kaj neki bodo politiki zopet skuhal. Dolga leta razočaranj in sprememb vlad, ki na koncu koncev niso prinesle nobene bistvene spremembe, so ljudi napravile brezbržne. In brezbržnost je največji sovražnik demokracije, to je vlade vsega ljudstva preko voljenih zastopnikov. Je nekako tako, kot kadar gospodar izroči upravo svojega posestva oskrbniku in se potem ne briga več zanj, ga ne kontrolira in mu ne stopi na prste, kadar vidi, da ta bolj skrbi za lastne interese kot za gospodarjeve.

Kaj bo De Gaulle storil, je danes težko reči. Življenjski mozaik je znan, znano je tudi, da mož po svojem srcu ni diktator, toda resnica je v tem, da je diktatura edini način vladanja, ki mu je na razpolago, ako noče tudi on postati igračka parlamenta. Krivde za ta položaj ne nosi on, pač pa brezvestni poklicni politiki, ki so mislili zgolj nase in ne na domovino. Vlade so postavljali in odstavljali na temelju volilnih poročil ter po volji strankarskih aparatov in ker so bili glasovi razdeljeni na kar šest strank, so vse hotele prej ali slej priti na vrsto. Resnici na ljubo pa je treba povedati, da Franciji ne manjka poštenih politikov, da imenujemo samo iskrenega Evropejca Schumana, izvrstnega finančnika Pinaya, padle ministrske predsednike Gaillarda, Pflimlina ter še vrsto drugih. Vendar izgubili so se v čredi sebičnih volkov.

In kadar se javno življenje v kaki državi začne izživljati v razdeljevanju državnih služb in funkcij zgolj po gotovem poročilu volilnih glasov, po pogosto nevidni igri intrig v strankarskih aparatih ter v labirintih raznih klientel z večjo ali manjšo gospodarsko močjo, ki zasleduje zgolj svoje interese, potem izgubi politična demokracija svojo prvinsko moč. Vladavina svobode se ne more opirati na bajonete vojakov, temveč zgolj na neposredno zanimanje, skrb in čuječnost vsega ljudstva.

De Gaulle dobil zaupnico

Francoska narodna skupščina je v nedeljo zvečer z 329 proti opoziciji 224 glasovi izrekla zaupnico generalu De Gaulle-u. S tem je dejansko državna oblast v Franciji prešla v generalove roke. Pred glasovanjem je general De Gaulle v zelo hladnem, a jasnem govoru zahteval polna pooblastila za dobo šest mesecev, v katerih upa spraviti Francijo iz sedanjih težav. Ta njegova zahteva spominja na ustanovo diktatorja v starodavnem Rimu, kjer je senat republike le v času izredne nevarnosti podeljeval sposobnim možem naslov diktatorja in vso oblast za dobo šest mesecev. Obenem je De Gaulle, ki se je v poslanski zbornici pojavil v navadni plavi dnevni obleki, predložil listo svojih ministrov, ki se sestoji iz umerjenih politikov glavnih strank v parlamentu ter strokovnjakov. Tako je novi zunanji minister bivši poslanik v Bonnu Couve de Mourville, bivši konzervativni ministrski predsednik Antoine Pinay, po poklicu industrijalec, je gospodarski in finančni minister, socialist Guy Mollet, bivši ministrski predsednik Pierre Pflimlin, Felix Houphuet-Boigny (predstavnik odporniškega gibanja) ter Louis Jacquinot so državni ministri brez portfelja. Notranje ministrstvo vodi prefekt (visoki uradnik) Emile Pelletier. General de Gaulle vodi tudi obrambno ministrstvo.

General de Gaulle je glede svojega programa déjal, da ni toliko važno govorjenje, ampak dejanje, posebno kar se tiče Alžira. Napovedal pa je takoj nekaj temeljnih državnih reform. V kratkem bo predložil parlamentu osnutek za spremembo ustave, ki bi naj omogočila Franciji stalnejšo vlado kakor pa doslej, nadalje bo predložil poseben zakon o ljudskem plebiscitu, ki naj končno odloči o napovedanih reformah. Čim bo parlament sprejel najnujnejše zakone, kar se bo zgodilo v prihodnjih tednih, ga bo general de Gaulle poslal na po-

čitnice do naslednjega oktobra.

Glasovanje v parlamentu, s katerim si je ta sam zdrgnil vrh za vrat, ni poteklo brez incidentov. Predvsem so komunisti protestirali proti tej „zakoniti uvedbi ilegalne diktature“, pa tudi v drugih strankah so bili možje, ki so izjavljali, da parlament v svojih odločitvah ni svoboden, ampak da glasuje pod pritiskom bajonetov padalcev, kot je zaklical Mendes-France. Kaj boljše ga namesto de Gaulle-a pa nihče ni vedel svetovati.

Po glasovanju so se zbrali na več krajih mesta demonstranti, ki so bili pod vplivom komunistov in protestirali proti de Gaulle-u. Policija jih je brez težav razpršila.

V Alžiru pa sedaj tudi generalom de Gaulle-om niso zadovoljni. Pred vladno palačo so predstavniki ekstremne struje protestirali proti nekaterim članom vlade, češ da so to isti ljudje, ki so v zadnjih letih poskušali „Alžir prodati“. Zaskrbljenost v teh krogih je tudi izzvalo dejstvo, da de Gaulle v svojem govoru ni ničesar jasnega povedal glede Alžira.

Vrhovni poveljnik francoskih čet v Severni Afriki, general Salan je v odgovor na te demonstracije izdal odlok, ki naznanja, da je vojaštvo prevzelo v svoje roke vso civilno oblast. S tem je praktično proglašil vojno stanje in podredil vojaščini takozvani „odbor za javno blaginjo“, ki je po že znanem državnem udaru prevzel in izvrševal nekaj tednov civilno oblast. Značilno je, da je general Massu, ki je predsednik tega odbora, nenadoma utihnil. Verjetno je kot vojak ubogal svojega predstojnika Salana. Ta Salanov odločni korak je v toliko presenetljiv, ker je vrhovni poveljnik francoskih čet doslej pasivno stal ob strani dogodkov.

Demonstracije v Parizu in v Alžiru pa kažejo, da bo imel de Gaulle težave ne le na zunaj, ampak tudi na znotraj.

Nov načrt za združitev Nemčije

Komisija ameriških, angleških, francoskih in nemških strokovnjakov, ki so jo vlade teh 4 velesil že pred letom dni sestavile in ji dale nalogo, da izdela predloge za nemško združitev, je te dni končala svoje delo.

Načrt, ki so ga izdelali, predvideva izvršitev volitev po etapah v raznih nemških deželah. Iz teh volitev bi naj bil po postopku sestavljen vsenemški parlament in ta bi potem bil podlaga za sestavitev nove, skupne nemške vlade. V formalnem pogledu ta predlog upošteva sovjetske predloge za dejansko priznanje obstoja dveh Nemčij. Vendar bi svobodne in pod mednarodno kontrolo izvršene volitve gotovo pomenile padec komunističnega režima v Vzhodni Nemčiji. To bi pa pomenilo zrušitev celotnega satelitskega sistema v Vzhodni Evropi. Zato imajo predlogi teh strokovnjakov malo izgledov na sprejem pri Sovje-

Državna kriza v Franciji je opomin za vse. Svet je danes povezan z brezštevilnimi vidnimi in nevidnimi političnimi, gospodarskimi in kulturnimi vezmi. Državne meje v Evropi že zdavnaj niso več neprodorni jezovi, ki ločijo en narod od drugega. Najbolj izrazit pojav te spremembe je naslednje dejstvo:

Dne 1. junija je stopila v veljavo tudi za Avstrijo pogodba držav članic Evropskega sveta, to je Francije, Italije, Belgije, Zapadne Nemčije in Luksemburške, s katero je za potovanje v te dežele odpravljen potni list ter je za državljane omenjenih držav za potovanje zadostuje katera koli uradna osebna izkaznica.

Vsi skupaj smo udje enega telesa in kadar je en ud bolan, trpi škodo vse telo in nevarnost ob-

stoji, da se bolezen lahko razširi.

Med tem ko se Francija bori za svojo novo vlogo v današnji družbi narodov, za svoj notranji red, moramo vsi, ki v resnici čutimo v evropskem duhu, želeči, da naš galijski brat svoje težave premaga in se zopet zave svoje pristne duše, ki je rodila Evropi svobodo.

Zopet incidenti med Judi in Arabci

Predstavnik izraelske armade je v Tel Avivu na posebni tiskovni konferenci izjavil novinarjem, da je v noči od ponedeljka na torek skupina 20 do 30 oboroženih jordanjskih Arabcev vdrla na izraelsko ozemlje v bližini gore Mount Scopus. Kmalu po

stoji, da se bolezen lahko razširi.

Med tem ko se Francija bori za svojo novo vlogo v današnji družbi narodov, za svoj notranji red, moramo vsi, ki v resnici čutimo v evropskem duhu, želeči, da naš galijski brat svoje težave premaga in se zopet zave svoje pristne duše, ki je rodila Evropi svobodo.

Za vse sosede pa velja opozorilo k večji čuječnosti pri obrambi državljanjskih pravic. Le če bo vsak državljan skrbel in se zanimal za svoje pravice, jih čuval in zahteval njih polno uveljavitev na vseh področjih, se bo izkazal vreden največjega daru, ki mu ga je Stvarnik položil vanj: svobodne človeške osebnosti. In samo iz svobodnih ljudi rastejo zavedni državljani in le na njih temelji svobodna država.

Državna realna gimnazinja za Slovence

SPREJEMNI IZPITI

Sprejemni izpiti za prvi razred na Državni realni gimnaziji za Slovence so v ponedeljek, dne 7. julija 1958. Začetek je ob osmi uri.

Izpit obsega slovenščino, nemščino in računstvo v obsegu četrte šolske stopnje ljudske šole.

Prijave za izpit so lahko ustne v pisarni šole, Lerchenfeldgasse 22, drugo nadstropje ali pa pismene do 30. junija 1958. Pismeno vlogo je treba kolekovati z 6.—šil. Prijavi priložite rojstni list ter dokument o avstrijskem državljanstvu. Solo, katero učenc ali učenka sedaj obiskuje, pa je treba napisati, da pošlje popis učenca (Schülerbeschreibung) direktno na ravnateljstvo šole, Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22. Na dan izpita pa mora vsak učenec predložiti zadnje letno spravevalo, katero bo dobil 5. julija 1958.

Izpiti za višje razrede so v četrtek, dne 26. junija 1958. Glede dokumentov velja isto kakor za prvi razred. Ostale pogoje pa izveste ali ustno v šolski pisarni ali pa pismeno.

Ravnateljstvo
Državne realne gimnazije za Slovence

prekoračtvi meje jih je ustavil nek izraelski policijski uradnik. Arabci niso uporabili svojega orožja. Eno uro za njimi pa je prišla druga, 100 mož broječa skupina Jordancev in poskušala vdreti v bližnjo izraelsko bolnico. Da se napadalcev ubranijo, so izraelske straže oddale nekaj strelcev, ki so napadalce pogнали v beg. Na bojišču so potem našli enega ranjenega Jordanca, ki so ga prevzeli v varstvo opazovalci Združenih narodov.

Napredek krščanske stranke v Belgiji

Minuli torek zjutraj so objavili rezultate parlamentarnih volitev v Belgiji. Krščansko-socialistična stranka je sama dosegla 106 poslancev, to je polovico vseh mandatov, ki jih je 212. V primeri z zdajnimi volitvami je njeno število poslancev narastlo od 96 na 106. Socialisti so od 84 mandatov nazadovali na 82, liberalci od 25 na 15, komunisti so pa od prejšnjih 4 mandatov obdržali samo dva.

- KRATKE VESTI -

TRIDESET DNI POD VODO sta bili ameriški atomski podmornici „Skate“ in „Seawolf“ in sta s tem postavili novi svetovni rekord. Ameriška vojna mornarica je ta uspeh objavila ob priliki slovesne spložitve nove atomske podmornice „Shipjack“, ki po velikosti prekaša vse dosedanje. V dolžino meri 75 metrov in more pod vodo prepluti nepretrgoma 96.000 milj. Poganja jo vijak, ki tehta 50 ton. Ameriška vlada namerava zgraditi šest podmornic tega tipa.

MARŠAL TITO JE PRELOŽIL svoje potovanje na Poljsko zaradi napetega razmerja med Jugoslavijo in vzhodnim blokom. Po ostrih napadih iz Moskve in Pekinga je potem prišlo do zmanjšanja napetosti, ko sta ob smrti predsednika jugoslovanskih sindikatov Djura Salaja poslala Hruščev in Vorošilov sozalne brzojavke. Hruščev je nekaj dni celo maršalu Titu, ki ga je nekaj dni prej uradna „Pravda“ zmerjala z revizionistom in agentom imperializma, čestital za rojstni dan in mu voščil dolgo življenje. Istočasno so pa kitajski komunisti napadli prvi program jugoslovanske komunistične stranke. Položaj je precej nejasen in potrjuje domnevo, da med Moskvo in Pekingom ni vse v redu ter da tudi v Kremlju niso vsi ene misli in ene ga duha.

Politični teden

Po svetu . . .

Sestanek satelitov v Moskvi

je bil največji, kar jih pomnimo v zadnjih letih. V sovjetski prestolnici so se istočasno sestali ministrski predsedniki, zunanji in obrambni ministri 8 članic Varšavskega pakta in v končni skupni izjavi poudarili solidarnost v „borbi za mir“, obenem pa grozili zapadnim državam s sovjetskimi daljnometnimi raketami, pred katerimi danes tudi Amerika ni več varna. Zahtevali so, da Amerika opusti svoja oporišča v Evropi, Aziji in Afriki v zameno pa so ji ponudili „pakt o nenapadanju“.

Letalska oporišča za kos papirja

Na zapadu so ponudbe komunističnega bloka sprejeli z nevernim obrazom. V Washingtonu pravijo, da kos papirja, kar bi bila v resnici taka pogodba o nenapadanju, brez sleherne mednarodne kontrole nad oboroževanjem, ni nobena enakovredna zamenjava za opustitev dobro urejenih in razporejenih vojaških baz, iz katerih je Sovjetska zveza prav tako ranljiva z ameriškimi raketami srednje daljave. In mednarodne kontrole nad svojim ozemljem pa Sovjeti nikdar niso in še sedaj ne morejo sprejeti.

Toda najbolj zanimiva stvar moskovske izjave satelitskih prvakov ni to kar je v njenih besedah, temveč to, o čem molči. Strokovnjaki za sovjetske zadeve, ali „kremeljski astrologi“, kot jih posmehljivo imenujejo, ker le redkokdaj pravo uganejo, so pričakovali, da bo ta sestanek komunističnega tabora znova ostro obsodil Jugoslavijo ter ji napovedal gospodarski bojkot. Toda v zaključni izjavi Jugoslavija sploh ni omenjena, kot da za komunistični blok pravovernih satelitov sploh ne obstaja. To je znamenje, da glede nastopa proti Titu v sovjetskem taboru ne vlada enotnost in sicer predvsem med ruskimi komunisti samimi, kajti med sateliti ima zgolj Poljska nekaj več besede, pa še to ne vedno. Ostali pa morajo molče ali glasno prikimati.

Vsekakor pa se je razmerje med Beogradom in Moskvo v zadnjih tednih znatno poslabšalo. Po vrsti so sledile odpovedi skupnih sestankov. Najprej so bila odpovedana trgovinska pogajanja med obema vladama za obnovitev redne trgovinske pogodbe. Nato je sledila že nekoliko prej zagrožena odpoved posojila v znesku 170 milijonov dolarjev, ki bi naj služilo za ustvaritev velikanskega kombinata električnih central in aluminijških tovarn v Črni gori in Dalmaciji ter za zgraditev petih kemičnih tovarn za proizvodnjo umetnih gnojil. Ta pogodba je predvidevala, da bo polovico zneska prispevala Sovjetska zveza, ostalo polovico pa Vzhodna Nemčija. Obe bi pa za ta denar dobavili Jugoslaviji potrebne stroje za omenjene tovarne.

Nemiri v Libanonu

V Libanonu, „švici Bližnjega vzhoda“, kot so imenovali doslej to deželico ob Sredozemskem morju, ki zavzema rodovitnen obalni pas med Izraelom in Sirijo. V dolžino meri komaj 180 kilometrov, v širino pa 60 km. Ima pa poldrugi milijon prebivalcev in prestolnica Beirut je eno izmed najlepših mest Bližnjega vzhoda, z najbolj evropskim licem. V njem so 4 visoke šole: ameriška, francoska in libanonska univerza in posebna umetnostna akademija. Iz nekdanje province turškega imperija je l. 1920 nastala posebna država pod francoskim mandatom, a leta 1946 so francoske čete deželo izpraznile ter je s tem postala tudi dejansko neodvisna. Prebivalci so Arabci, ki so povečini pokristjanjeni. Muslimani tvorijo le manjšo skupino. Doslej je bil Libanon edina arabska država, ki je bila odkrito usmerjena na Zapad. V njej sta v zadnjih letih tudi vladala sorazmeren mir in blagostanje. Šele ko je pred nekaj meseci Nasser dosegel priključitev sosednje Sirije, je začel stezati tudi roko po Libanonu. Ko zlepa ni šlo, je začel ščuvati nezadovoljneže in jim pošiljati orožje.

V minulih tednih so nenadoma izbruhnili siloviti poulični boji v Beirutu in drugih mestih. Demonstranti so zahtevali odstaveitev državnega predsednika Chamouna. Ta pa se je obrnil na Združene narode in obtožil Egipt vmešavanja v notranje razmere in podtalnega rovarjenja. V Washingtonu je ameriški zunanji minister Dulles izjavil, da Združene države ne bodo dopustile vmešavanja v libanonske notranje razmere s strani Egipta, na ameriškem voja-

škem letališču v Frankfurtu v Nemčiji pa stoje pripravljena velikanska transportna letala. Čakajo na poziv Chamouna, da mu dobavijo „policijsko opremo“ iz ondotnih polnih vojaških skladišč.

Podvig v Libanonu je prvo Nasserjevo dejanje po njegovem povratku iz Moskve, kjer so ga sprejeli in častili kot da bi bil princ iz devete dežele. Hruščev grozi Zapadu z raketami in atomskimi bombami, obenem pa ga z buciko pika na najbolj občutljivem mestu na Bližnjem vzhodu.

. . . in pri nas v Avstriji

Ing. Raab zopet domov z AUA

Preko Londona se je zvezni kancler ing. Raab vrnil na Dunaj s svojega daljšega obiska v Združenih državah. Prineslo ga je letalo avstrijske letalske družbe „Austrian Airways“, ki je po dolgotrajnih in bolečih sporih med koalicijskima strankama le zagledala luč tega sveta. Med drugimi združuje tudi stalne polete v New York preko Londona. Njeno mednarodno skrajšano ime se glasi „AUA“, morda kot spomin na njene dolgotrajne porodne bolečine. Na letališču Schwechat je zvezni kancler ing. Raab podal kratko izjavo, da bo o „uspehih“ svojega potovanja poročal najprej ministrskemu svetu, nato pa tudi javnosti.

Razprava o novem socialističnem programu

V Solnogradu je bilo zborovanje Avstrijske Katoliške akcije, na katerem so se med drugim tudi pečali z novim socialističnim programom. Niso sicer socialistom napovedali boja, vendar so jasno povedali, da kljub nekaterim dobrim stranem novega programa, ta ni šel dovolj daleč, da bi bil sprejemljiv za katoličane. Očitajo mu predvsem preveliko pozemskost in da premalo upošteva višje, duhovne dobrine in cilje človeka.

Že to previdno stališče samo kaže, da v katoliških krogih mnenje glede novega socialističnega programa ni enotno. Bilo je tudi moč slišati glasove, da novi program omogoča katoličanom pristop socialistični stranki, ne da bi pri tem zatajili katoliška načela.

Ne le, da je program sam zelo previdno in mestoma namenoma nedoločeno formuliran, pa je na koncu merodajen duh, v katerem ga bodo izvajali, in ne zgolj njegove besede. Izvrševanje programa bo v veliki meri odvisno od ljudi, to je njegovih

Za bodoče učitelje in otroške vrtnarice

Za otroške vrtnarice

Sprejemni izpiti za prvo šolsko leto na državnem vzgojnem zavodu za otroške vrtnarice in vzgojiteljice na učiteljski v Celovcu (šolsko leto 1958-59):

V smislu odloka zveznega ministrstva za prosveto, št. 5090-54 se morejo učence, ki so v tekočem koledarskem letu dosegle 15. leto starosti, pisмено prijaviti do 15. junija t. l. za sprejemni izpit. Izpraševanje se bo začelo dne 1. julija 1958 ob 8. uri zjutraj na zveznem učiteljski v Celovcu ter se bo nadaljevalo dne 2. julija 1958 istotam.

POTREBNE SO NASLEDNJE PRILOGE:

Z roko pisan življenjepis, rojstni list, izvleček iz domovinskega seznama ali pa dokaz o državljanstvu, zdravstveno spričevalo uradnega zdravnika, po šolskem vodstvu overovljen prepis odpustnega spričevala ljudske ali glavne šole ali pa prepis polletnega spričevala oz. poročila šole o drugem tromeščju, ako kandidatinja se obiskuje šolo, po možnosti pa tudi potrdilo o opravljeni praksi v kakem otroškem vrtcu ali zavetišču.

Prijava je treba opremiti s kolekom za 6.— šil, a vsako prilogo pa s kolekom za 1.50 šil. Kandidatinja mora zaprositi šolo, ki jo je nazadnje obiskovala, da „opisno polo učenca“ (Mi 4 Formblatt für den Unterricht in Mittelschulen — ki ga lahko kupite pri firmi Joh. Leon, sen., Celovec) pošlje naravnost na učiteljske do 20. julija 1958.

IZPITNI PREDMETI SO:

Predizpit iz petja in telovadbe (treba je prinesiti s seboj telovadno obleko). Samo ako je kandidatinja dobro opravila ta izpit, more biti pripuščena k nadaljnjemu izpraševanju.

Pisnemi in ustni izpit iz nemščine in računstva. Izpitna snov: četrty razred glavne šole.

Za bodoče učitelje

Sprejemni izpiti za prvi letnik učiteljske v Celovcu, Bahnhofstrasse 36. (šolsko leto 1958-59).

V torek, dne 1. julija ob 8. uri zjutraj se bodo začeli sprejemni izpiti za učiteljske in se bodo v

izvrševalcev in v tem pogledu pri nekaterih socialistih pravo nastrojenje prav tako zaman iščeš kot krščanskega duha pri gotovih „katoličanah“ v OeVP.

Gospodarske skrbi na obzorju

Po zadnji statistiki delavskih uradov se je zimska brezposelnost sicer zmanjšala, vendar je letošnje število zaposlenih v mesecu aprilu in prvi polovici maja bilo niže kot v istem času lanskega leta. Prav posebno se pozna zastoj v gradbeni stroki. Z ozirom na gospodarski zastoj v Ameriki so gospodarji po vsem svetu postali bolj previdni in ne investirajo novega denarja. Prav zato je gradbena stroka prva občutila to zmanjšanje gospodarske konjunktore.

Avstrijska trgovinska bilanca se je sicer popravila. Predvsem smo dobili mnogo denarja, in to dobrega tujega denarja, ki ga potrebujemo za naše nabave v inozemstvu, iz tujkega prometa, ki stoji danes na prvem mestu vseh gospodarskih dejavnosti, katere nam prinašajo tuje valute. Po drugi strani pa se je naš izvoz v zadnjih mesecih zmanjšal. Istočasno se je še bolj zmanjšal naš uvoz. Tako so lahko statistiki razglasili, da se je kljub zmanjšanju izvoza in uvoza naš položaj — izboljšal. V računskem pogledu seveda, toda to ne spremeni dejstva, da je blagovni promet upadel in to je slabo znamenje.

Tudi na Koroškem stopajo gospodarske skrbi v ospredje. Tudi pri nas je brezposelnost višja kot lani v tem času in izgleda, da se bo položaj še poslabšal, ko bodo dokončana gradbena dela pri elektrarni Reisseck-Kreutzeck in na Borovnici pri Apačah blizu Galicije. Ako ne bodo začela kaka večja javna dela, bomo prihodnje leto imeli občutnejšo brezposelnost.

Tudi rudniki svinca se nahajajo v težavnem položaju, kajti cene na svetovnem trgu so zelo padle in blaga je na pretek. Rudarjem grozi skrajšanje delovnega časa in celo odpust.

Z ozirom na vse to je Delavska zbornica za Koroško na posebni seji obravnavala položaj in predlagala zvezni in deželni vladi ustanovitev posebnega kriznega fonda za omiljenje najhujših trdot bližajočih se slabih časov. Pozabila pa je pri tem povedati, od kod naj pride denar za ta fond, ko ga že itak povsod primanjkuje. Nekaj ga bodo dobili s pomočjo prodaje „ljudskih delnic“, pa to ne bo dovolj. Drugi se pa zopet boje, in ne brez tehničnih razlogov, da bo Avstrija zaradi pomanjkanja kapitalov zopet zašla v finančno odvisnost denarni močne Nemčije. Že sedaj je polovica tujih deviz iz tujkega prometa — nemških mark. Kancler Raab pa je iz Amerike prišel praznih rok.

SLOVENC

doma in po svetu

Slovenski festival v Chikagu

Tudi letos je Slovenski radijski klub priredil svoj že tradicionalni vsakoletni veliki festival, čigar osrednjo točko tvori podelitev „Slovenskega priznanja“ ali „Slovenian Award“. Letos so se rojaki iz tega ameriškega velenesta, ki je obenem največja katoliška škofija na svetu, zbrali v veliki dvorani Falcon Auditorium. Program prireditve je bil zelo prijeten in pester. Prav posebno se je izkazala baletna skupina Radijskega kluba. Sodelovali so še srbska plesna skupina ter hrvaški ženski pevski zbor „Zora“ in hrvaški solist Dragutin Šostarko. Venček slovenskih narodnih pesmi pa je zapel domači zbor „France Prešeren“. Zelo sta se izkazala tudi baletna solista Margie Prah in Yul Vost. „Slovenian Award“ je bil letos podeljen Franku Zhonti, ki na programu slovenske ure večkrat govori o Slovencih v Ameriki in vrši s tem veliko kulturno-zgodovinsko delo. Program je spretno vodil dr. Ludvik Leskovar, predsednik Radijskega kluba.

Grad Erazma Predjamskega odkrivajo

Strokovnjaki Notranjskega muzeja v Postojni in Spomeniškega urada v Ljubljani so začeli izkopavanje ostankov janskega gradu blizu Postoje. Dosedanja dela so že dala dobre rezultate. Odkrili so nekaj delov arhitekture, med njimi tlak ene izmed sobane, peč z ognjiščem in pečnicami, pa tudi večje število pušic, stekla, glinastih in kamnitih posod, kamnitih in železnih krogel ter raznovrstnih novcev. Upajo, da bodo te in naslednje najdbe pomagale pojasniti marsikatero skrivnost okrog romantične pojave roparskega viteza Erazma Predjamskega.

Že sedaj je Predjama poleg Postojnske jame ena izmed največjih zanimivosti Slovenije. Pred vzhodom v naravno jamo pri kraju Predjama stoji na strmi pečini, nad katero se boči previsna skala, lep renesančni grad, ki so ga v 16. stol. sezidali grofje Kobencliji. V njem so danes razstavljene različne kulturno zgodovinske zbirke iz srednjega veka. Za sedanjim gradom pa se odpira naravna votlina, skazi katero se potok Lokva izgublja v čudoviti kraški podzemski svet. Nekdaj je bil v sami votlini še en grad in ta je bil za takratne čase nezavzetna trdnjava. Z njegovim zadnjim lastnikom Erazmom je ljudstvo spletlo razne pripovedke. Med drugim je bil obdolžen umora cesarskega maršala Pappenheima, zaradi česa si je Erazem nakopal cesarjevo jezo. Cesarjevi vojaki so ga dolgo časa brez uspeha oblegali. In gradu je namreč vodil tajen podzemski rov v bogato in rodovito vipavsko dolino, kjer se je Erazem mogel oskrbovati z živečem. Šele ko so cesarjevi vojščaki podkupili nekoga Erazmovega služabnika, jim je uspelo, da so upornega viteza zalotili pri izhodu jame v gozdu, kjer ga je potem podrla dobro namerjena krogla. Po njegovi smrti leta 1443 so novi lastniki grofje Kobencliji sezidali novo graščino na prostem. Erazmov grad v jami pa je začel razpadati.

Prešeren in Slovenci v ameriški knjigi

Univerza v Pittsburgu v Združenih državah je izdala lepo opremljeno knjigo „World Literature“ (Svetovna književnost), v kateri so obdelane književnosti cele vrste narodov, tako, da podajajo podoben enega ali več za dotični narod najzanimivejših pisateljev. Tako predstavljajo Čeha in Slovake Karel Čapek, Nemece Goethe, Italijane Dante, Boccaccio in Leopardi, Ruse Tolstoj in Dostojevski, Srbe Petar Petrovič Njegoš, Hrvatice Ivan Mazuranič in Slovenca France Prešeren. Prispevek o književnosti jugoslovanskih narodov je prispeval Bogdan Radica, profesor na Farleigh Dickinson College in iz njega posnemamo nekaj misli:

Temeljna poteza, ki označuje pojmovanje življenja pri Slovencih, Hrvatih in Srbih je v tem, da so skozi vso svojo zgodovino poskušali doseči svobodo s pomočjo upora in odpora proti tlačiteljem. Ta volja po svobodi se najlepše izraža v epski narodni pesmi teh treh narodov. Iz teh temeljev je začeta tudi književnost teh treh narodov. Vendar njihova kultura zaradi različne zgodovine in politične pripadnosti ni ista, ampak različna: Dočim so Srbi usmerjeni pod vplivom Bizanca na Vzhod, so Slovenci in Hrvati usmerjeni proti zapadu. Njihova književnost je v dobi po narodnem prebujanju evropskih narodov stremela h kulturni samobitnosti, kar je bil izraz težnje po svobodi. Nato avtor opiše Prešernovo veliko delo in nadaljuje: „Njegovih 150 pesmi, balad, romanc, sonetov in drugih pesniških oblik se odlikuje po dognani vsebini in čudoviti dovršenosti. V njegovih verzih, epigramih in satiričnih poemih se izraža popolna slika slovenskega narodnega, političnega in kulturnega življenja.“ Radica zaključuje svoj potret Prešerna takole: „Idea bratstva med evropskimi narodi je bila Prešernu lastna prav tako kakor vsem velikim Evropecem. Prešeren je kakor Mazzini v Italiji in zastopniki mlade Evrope bil prepričan, da bodo Slovenci, Srbi in Hrvatje samo v enotnosti z vsemi narodi lahko živeli in procvitali. Iz tega vzroka je obrnil oči od Slovenije in južnih Slovanov ter naslovil „Zdravico“ na narode vsega sveta in napil bratstvu svobodnih ljudi in ljudstev.“

Grmenje ob VEDREM VREMENU

Grmenje med nevihto je običajen pojav. Grmenje, ki ga v zadnjem času slišimo ob vedrem nebu, pa je predmet razprav po časopisih in v široki javnosti. Tako grmenje povzročajo letala, ki dosežejo in prehitijo hitrost zvoka.

Z naraščanjem brzine sodobnih letal bomo vedno pogosteje slišali zvočni trušč, ki bo vedno močnejši z naraščanjem njihove hitrosti. Ameriška letalska industrija rešuje sedaj problem tega trušča in se poslužuje poskusov, ki jih delajo z letali z nadzvočno brzino na nenaseljenih področjih.

Kljub naraščanju števila letal, ki letijo z nadzvočno brzino, se ne bo preveč slišalo njihovo grmenje, ker letajo nad nenaseljenimi področji in oceani. Dejansko poročajo razmeroma le redko o grmenju ob vedrem nebu v primeri s številom letov z nadzvočno brzino.

Zvočne valove lahko primerjamo z valovi, ki jih vidimo, če vržemo kamen v mirno vodo. Zvočne valove, ki jih sprejema naše uho, slišimo kot zvok. Čim močnejši je zračni pritisk, ki ga povzročajo zvočni valovi, tem močnejše slišimo zvok. Izredno močni zračni pritisk zvočnih valov slišimo kot detonacijo.

Nenaden in izredno močen zračni pritisk nastane, če se vname na primer dinamit. Ta zračni pritisk se širi na vse strani v obliki tako imenovanih udarnih valov. Letalo, ki leti z nadzvočno brzino, povzroča zvočne udarne valove slično kot nastanejo valovi na mirni površini jezera, ko vozi po njej motorni čoln. Ti udarni zvočni valovi dosežejo v določenih zračnih pogojih zemljo in se slišijo kot detonacija.

Večine eksplozij, ki smo jih doslej slišali z vedrega neba, so povzročila letala, ki so strmoglavila iz višine približno 12.000 metrov in pri tem pospešila svojo podzvočno brzino v nadzvočno. Sprednji del letala povzroča tedaj udarne zvočne valove, ki se premikajo z brzino letala proti zemlji. Poleg teh sprednjih udarnih zvočnih valov širi letalo, ko doseže zvočno brzino, tudi s svojim repom zvočne valove. Razen teh valov se širi med letom z nadzvočno brzino od letalskih kril, od letalske kabine in repa pet do šest udarnih zvočnih valov. Če letalec, ki strmoglavil z letalom, v višini približno 6000 metrov naenkrat zmanjša brzino letala, se njegovi zvočni udarni valovi kljub temu premikajo naprej še vedno s prejšnjo hitrostjo letala, vendar se pri tem spremeni njihova oblika.

Medtem ko so imeli prvotno koničasto obliko, postajajo zdaj vedno bolj okrogli. Bolj ko se širijo, tem slabši postajajo in se izgublajo, če letalo leti zelo visoko. Na njihovi poti do zemlje izgublajo na moči tudi zaradi zračnega toka in prahu, ki ga včasih srečajo v zraku.

Ko se ti zvočni valovi premikajo proti zemlji, absorbirajo močnejši slabejše tako, da dospe do ušes na zemlji namesto šest ali sedem udarnih zvočnih valov samo eden, dva ali tri. Več takih detonacij lahko sliši-

mo le tedaj, če letalo, ki jih povzroča, ko strmoglavil, večkrat menja svojo brzino v nadzvočno in obratno.

Moč teh detonacij zavisi od razmerja med zvočno brzino in največjo brzino letala, od naglice, s katero spremeni letalo, ko strmoglavil, svojo nadzvočno brzino v podzvočno in od oddaljenosti letala od zemlje.

Eksplozije iz vedrega neba se slišijo najmočnejše v smeri, v kateri strmoglavil letalo, ki jih povzroča, ker se držijo udarni zvočni smeri letala. Na njihovo smer vpliva tudi temperatura zračnih plasti. Običajno slišijo bolj navzgor, kjer je zrak hladnejši. Če so pa spodnje zračne plasti hladnejše, slišijo bolj navzdol.

Zaradi menjajočih se pogojev ozračja ni vedno lahko vedeti vnaprej, kako učinkujejo detonacije takih eksplozij na zemlji. Vendar se je posrečilo tehničnemu letalcu Georgeu Welchu preučiti učinek ene doslej najmočnejših detonacij na površino zemlje. Strmoglavil je z letalom, ki ga je pospešil do brzine zvoka, in je v višini približno 900 metrov naenkrat zmanjšal hitrost letala. Opazovalci na zemlji so tedaj slišali izredno močno grmenje. Hangar z opazovalci, ki je služil letalcu Welchu pri tem poskusu kot tarča, so postavili sredi puščave daleč od naselij.

Učinek detonacije je bil tako močan, da bodo odšlej napravili poskuse z letali, ki lahko povzročajo slične eksplozije v zraku, samo nad morjem daleč od obale ali daleč nad puščavami ali pa v zelo velikih višinah. S takimi poskusi bo ameriška letalska indu-

strija preizkušala razne instrumente, ki naj služijo letalcem, ki letajo z nadzvočno brzino, za merjenje učinka detonacij, ki jih povzročajo letala, na površino zemlje.

Če leti letalo razmeroma nizko nad zemljo in pospeši svojo hitrost v nadzvočno brzino, se sliši detonacija šele potem, ko je letalo že letelo mimo, in sicer zaradi tega, ker udarni zvočni valovi letala ne silijo naprej, ampak nazaj.

Ker se udarni zvočni valovi letala premikajo z isto brzino kot letalo, je časovni razmah med trenutkom, ko leti letalo mimo opazovalca na zemlji, in trenutkom, ko sliši detonacijo, zelo kratek. Sila detonacije zavisi od velikosti in brzine letala, ki jo povzroča, in oddaljenosti opazovalca od letala. Številni poskusi so dognali, da se sliši detonacija najmočnejše pri oddaljenosti letala od 800 do približno 1600 metrov. Lahko si mislimo, kako silne morajo biti tovrstne detonacije, če pomislimo, koliko konjskih sil žene letalo iz podzvočne v nadzvočno brzino in povzroča udarne zvočne valove.

Po dosedanjih izkustvih ne smejo letala leteti z nadzvočno brzino, če niso oddaljena od drugih letal, ki letijo s podzvočno brzino, ali od naprav in naselij na zemlji vsaj 1600 metrov. Nad naselji ne smejo letala leteti z nadzvočno brzino pod višino 6000 metrov. Nadalje smejo letala letati strmo navzdol proti zemlji z nadzvočno brzino samo v oddaljenosti nad 32 kilometrov od naseljenih krajev.

Če se bodo letalci strogo držali teh predpisov, ne bodo sodobna vojaška letala z nadzvočno brzino strašila miroljubnih zemljanov in jih bodo le opozarjala na napredek sodobnega letalstva.

VS AKDANJI KRUH — NEKDAJ

V vseh časih so skušali ljudje moko zboljšati z dodatki vseh vrst. Dostikrat so jo s tem samo pokvarili. Mešali so zraven krompir, kostanj, želod, buče, razne lišaje, lubje, nadrobno zmlat les, žaganje, kri, posušene ribe, suho meso, polže in kdo ve kaj še. Kajpa, kolikokrat so bila suha letala. Tedaj je Adamovo potomstvo v sili pač seglo po vsem, kar je bilo pri roki. Manj opravičiti bi se dalo neko drugo dejstvo. Bili so mlinarji in peki, ki so znali zviševati težo moki in kruhu na ta način, da so mešali vmes kreda, mavec, zmlat kosti in marsikaj drugega. Koristili so svoji mošnji, škodovali pa zdravju kupcev. Iz vseh krajev Evrope so se nam ohranili zakoni in predpisi, s katerimi so skušale oblasti ščititi zdravje naroda pred tako brezvestnostjo.

Kadar so v prejšnjih časih zalotili nepoštenega peka, so ga na očitnem trgu bičali, potem so ga za nekaj ur privezali k stbru, ki je stal sredi mesta. Tako je zabeleženo v starih listinah, da so v Vratislavi v deželi Šleziji leta 1736 priklenili nekega peka za tri ure na sramotni oder, kjer se je drznil prodajati neužitni kruh. Pri starodavnem zgodovinarju Valvazorju pa beremo, da so v Ljubljani peke, ki so prodajali

premajhne hlebe, potapljali v reko Ljubljanico. Ko se je nepoštenjak nekoliko napili vode, so ga znova potegnili kvišku. To se je nekajkrat zaporedoma ponovilo.

V mestih srednjega veka so bili obrtniki združeni v cehih, ki jim je bil namen, da varujejo in branijo pravice, koristi in ugled dotične obrti. Iz mnogih listin, ki jih stoletni viharji niso uničili, razvidimo, da so tudi peki po koroških mestih imeli svoje cehe. Ceh je nadziral člane, kako izvršujejo svojo obrt, ali se drže predpisanih cen, ali prodajajo kruh v predpisani teži, in podobno. Seveda je ceh skušal drugim branniti, da bi prodajali kruh in tako pravim pekomo odjedali dobiček. Vendar vemo za Trg (Feldkirchen), da je smel enkrat na teden, kadar je bil veliki tržni dan, vsakdo ponujati ljudem večje hlebe iz ržene moke. Zato so pa peki smeli prvi nakupovati žito in šele, ko so bile njihove potrebe utešene, je bila vrsta tudi na drugih meščanih.

Naši predniki so imeli križe in težave z vsakdanjim kruhom, kakor jih imamo mi. Nekdaj ni bilo železnice in parnikov, da so mogli v najkrajšem času iz žitornih dežel dovažati hrano. Viharji na morju, gusarji, požari, zanič ceste, negotovi mostovi,

Največji otok naše Zemlje

Je Grönlandija na severnem predelu naše planeta. Po površini je skoraj tako velik kot četrtina Evrope, ima pa samo 24.000 prebivalcev, kar je razumljivo — saj je v glavnem popolnoma pokrita z večnim ledom. Plast ledu ni povsod enako debela, meri pa ponekod celo polna dva kilometra in je le na obalah nekaj kopne zemlje, kjer se poleti na hitro razvije še kar bujno rastlinstvo, ki pa že pri prvem mrazu odmre. In še po nečem je znana Grönlandija, čeprav si je to malce težko predstavljati — po nešteti rojih komarjev, ki so tam vse hujša nadlega kot v tropskih krajih. Število prebivalcev sploh ne narašča, ker stalno razsajajo nevarne bolezni. Odrezanost od ostalega sveta je kriva, da Eskimi — tamkajšnji prebivalci — le počasi sprejemajo civilizacijo in jih lahko zato še v marsičem primerjamo z ljudmi v kamni dobi, saj je njihova glavna surovina za izdelovanje najpotrebnejšega orodja in orožja kost ubitih živali, za obleko pa koža.

rokovnjaštvo vsepovsod, ogromno število carinaric in mitnic — vse to je dajalo kaj malo pobude za prevažanje večjih tovorov na velike razdalje. Ni bilo treba vojne, zadostovala je slaba letina, pa je prišla lakota v deželo, ker ni bilo mogoče dobiti živil iz oddaljenih krajev, koder je žito dobro obrodilo.

Kadar je vojna, se pošast lakote seveda počuti posebno dobro. Tako so za dobe Napoleonovih vojn narodi Evrope večkrat stradali in še leta 1817, torej po padcu korziškega samodržca, je prav kruta lakota obiskala alpske dežele.

Bridka preizkušnja človeštva je bila 30-letna vojna v 17. stoletju. Da so tedaj trpeli kraji, ki jih je zajela vojna vihra, temu se ni čuditi. Ali cela mesta in pokrajine, kamor se apokaliptični jezdec vojne ni zagnal, celo tem lakota ni prizanesla. Tako je leta 1622 pripokala na Koroško strahota, da nikoli tega. Nikjer ni bilo žita, nikjer kruha. Vse je stokalo od hudega, saj glad boli. Po mestih je bilo huje ko na kmetih. V decembru tistega leta so bili celovski meščani na tem, da obupajo. Silili so iz mesta iskat hrane pri kmetih. Truma gladnih Celovčanov se je priklatlila do Humberške graščine (Hollenburg) ter začela tamkajšnjim kmetom vdirati v hiše kar ob belem dnevu.

Deset let kasneje se je lakotna katastrofa na Koroškem ponovila, zraven je pritiskala strupeno mrzla zima. Bilo je sredi 30-letne vojne. V Celovcu so ojačili stražo pri mestnih vratih, da bi branila ljudi hoditi kar tako ven ali noter. Ven — da bi ne ropali po deželi. Noter pa ne zato, ker je bilo v mestu že dovolj lačnih ust. Rudarji iz Hüttenberga so plenili okrog Št. Vida in snovali so tudi načrte, da pridejo gledat v Celovec. Prišli so pač, a ko so videli, kako dobro je mesto zastraženo, jih je srečala pamet in pustili so Celovec pri miru.

FRAN ERJAVEC, Pariz:

190

KOROŠKI SLOVENC

III. del.

I.

Kot nihče dotlej, so znali mobilizirati za vojne potrebe vse vire vsega naroda in s sodelovanjem prvih znanstvenikov svoje dlobe ustvariti obsežno državno vojno industrijo. Uspehi teh občudovanja vrednih naporov so več kot osupnilni zaveznike in že na jesen 1. 1793, so montanardi lahko začeli dosežati tudi prve zmage. Tako so do konca 1. 1793. sovražne invazije odbili ali vsaj zaustavili, razen tega pa še neusmiljeno zadržali upore v lastnem podeželju, a spomladi 1. 1794 so obnovili ofenzivo in zasedli zopet Belgijo ter znatne predele na levem bregu Rena. Ne zadnji razlog za njih ofenzivo je bil tudi ta, da po revoluciji upropaščena Francija ni mogla več preživljati svojih armad in so bile zato te prisiljene živeti od novozasedenih pokrajin ter še pošiljati blago in denar v Francijo. Tako so jakobinci do jeseni 1. 1794. strli vse svoje notranje nasprotnike, na vseh frontah tolkli tudi svoje zunanje sovražnike in začeli mesto prvotnega žirondističnega kozmopolitskega „osvobojevanja“ prehajati v goli državni imperalizem.

Ravno zmage na bojiščih so nekoliko uvidevnejšim vladnim skupinam omogočale, da so nastopile tudi proti skrajnim levičarjem in njih demagoškim voditeljem. Ze pozimi 1. 1793-94., ko so vojne operacije na frontah počivale, se je boj med posameznimi skupinami in voditelji vnovič jako zaostрил in naraščajoča gospodarska kriza je samo še pospešila medsebojna razračunavanja. V zgodnji

pomladi 1. 1794. so dali nekateri korupcijski škandali povod, da sta bila obglavljena krvooločni voditelj komunee Hebert in koruptni Danton z več kompromitiranimi sanskilotskimi pristaši. Neizbežne vojne potrebe so prisilile vlado, da je nacionalizirala velik del gospodarstva, toda konvent je gledal v tem le nujno začasno sredstvo, dočim so skrajni levičarji upali, da jih vodi v komunizem, v katerem so gledali nekako krono „demokratične“ revolucije. Montanardi, zastopniki malomeščanstva, so po večini načelno odklanjali komunizem. Njih ideal je bilo svobodno gospodarstvo v demokraciji socialnega značaja, toda v danih okoliščinah je bilo mogoče uspešno voditi vojno le z vsaj delno vezanim gospodarstvom. Zlasti Carnot je pravilno slutil, da bo podzaviljenje izročilo vse gospodarstvo le nesposobni birokraciji ter rodilo propad, korupcijo in nezadovoljstvo. Imel je prav, kajti skrajni levičarji niso mogli premagati hude gospodarske krize s komunizmom, pač so pa privedli deželo v lakoto in na rob propada. Ker ni bilo tudi nobenega upanja na bližnji mir, so skrajneži upravičeno čutili svojo oblast za ogroženo in to nevarnost so skušali premagovati ravno s terorjem, ki so ga izvajale brez nadzorstva poživinjene lokalne jakobinske in zlasti sanskilotске tolpe ter je dosegel zato v raznih krajih tudi čisto različne stopnje (med vodilnimi teroristi je bil tudi Fouché, poznejši guverner Ilirije).

Vojna in hude žrtve, ki jih je moral prenašati zanjo ves narod, so pa povzročile počasi močno utrujenost. Robespierrovemu „Odboru za javno blaginjo“ so začeli celo uvidevnejši voditelji revolucije očitati, da bi lahko dosegel zmago ceneje in po diplomatski poti tudi mir, zlasti ko se je začela zavezniška fronta že očitno khati. Vsa montanardska zunanja politika, še bolj pa označena

notranja politika z razkristjanjevanjem ter dirgirana gospodarska politika so vzbujale vedno večje nezadovoljstvo med ljudstvom in celo proti revoluciji sami. To splošno nezadovoljstvo je končno opogumilo dotlej razbite opozicijske skupine v meščanskem konventu, da naredi konec dirgiranimu gospodarstvu in diktaturi skrajne levice ter obnovi svojo lastno veljavo. Robespierre, ki je dosegel tedaj višek svoje bolesne nečimrnosti, se je hotel obdržati na oblasti za vsako ceno. Utemeljeval je svojo diktaturo s potrebami obrambe domovine, ki zahteva brez-pogojno pokorščino oblastem. Toda z nestrpno ljubosumnostjo na svojo oblast nista z Saint-Justom začela presedati le svojim tovarišem in večini konventa, temveč sta izzvala tudi ostra nasprotja med raznimi odbori. Ravno to je pa končno konventu omogočilo, da je lahko prevzel vlogo nekakega razsodnika sam. Samoljubni Robespierre je upal vnovič ustrahovati svoje številne nasprotnike, toda znamenitega „9. termidorja 1. II.“ (27. VII. 1794) dopoldne je konvent v burni seji obtožil nekatero njegovo sodelavce. Glede na to je proglasila komuna še tisto popoldne splošno vstajo, toda odpovedala ji je narodna straža, jakobinci so ostali neodločni, sanskiloti so se pa porazgubili in ponoči so nastopili še oddelki iz bogatih pariških mestnih delov. Tedaj je konvent lahko uveljavil svojo avtoriteto, še tisto noč obtožil samega Robespierra z njegovimi najožjimi prijatelji in že naslednjega popoldne je bila med splošnim veseljem in strupenim zasme-hovanjem obsojencev javno obglavljena cela vrsta vodilnih jakobincev iz konventa z Robespierrom in nadutim Saint-Justom na čelu. S tem je bila pa izvršena tudi nova revolucija in strahovlada skrajnih levičarjev dokončno zlomljena.

(Dalje prihodnjič)

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Vendelin Ueberwerch:

Dve pravljici za kalifa

Kalif Soliman se je do smrti dolgočasil. Pravkar je nevoljen svoji najljubši ženi Alibimbi, ki se mu je hotela z nežnimi prijaznostmi prikupiti, dal krepko brco v s plišastimi hlačami oblažinjeno zadnjo plat, da je na vrat in nos strkljala po s preprogami obloženem stopnišču navzdol. Pa niti ta prizor ga ni razvedril.

„Stopi po velikega vezirja“ je nadrl najbližnjega sužnja. Kmalu se je pojavil Küskül Omar paša, najvišji dostojanstvenik vesoljnega kraljestva in se vrgel svojemu gospodarju pred noge.

„Küskül“, je zarenčal kalif, „mene muči svetobolje, dolgčas gloda moja jetra. Hočem videti prizor, ki bo razburil moje čute. Polovi prve tri može, ki jih dobiš na cesti in jih pripelji sem. Pred menoj bodo obglavljeni!“

Veliki vezir, ki je vedel da njegov vladar v takih trenutkih ne trpi ugovora — pa sicer kaj so že vredne takele tri glave podložnikov — se je pomujal, da izpolni poveljje svojega gospodarja. Čez nekaj trenutkov se je že vrnil s tremi ujetimi možmi: dva mladeniča v najlepših letih in en starček. Roke in noge so jim bile zvezane in pokleknil so pred kalifom. „Pri priči boste ob glavo!“ je zakričal nad njimi. Vsi trije so vdano pobesili glave. Ako Alah — in hvaljeno bodi njegovo ime — tako hoče, potem bodo pač še danes pri hurijah (rajskih deklicah, ki jih objublja svojim pristašem islam, op.) v rajju. Kismet ali usoda, proti kateri se ni moč boriti.

„Kdo pa ste?“ je vprašal kalif nevoljno. „Jaz sem reven nosač opeke,“ je odgovoril starček.

„Gospod, jaz sem prodajalec v bazarju“ (vzhodnem tržišču, op.) je rekel prvi mladenič. „Gospod, jaz sem pripovedovalec pravljic,“ je odvrnil drugi mladenič.

Kalif pa je nadvse rad poslušal lepe pravljice. In ker je bila njegova volja tako muhasta in nestalna, kot so oblaki na nebu, je sedaj milostno spregovoril: „Sužnji, nudim vam srečno priložnost. Kdor mi bo jutri povedal najlepšo pravljico, temu bom podaril življenje!“

Tedaj je nosač opeke pobesil glavo in dejal: „Mogočni gospod, tu je moja stara glava! Ukaži, da jo odsekajo takoj, kajti ni ustvarjena za izmišljanje pravljic.“ Toda kalif je odmajal z glavo: „Kar sem rekel, sem rekel. Odvedite jih, razvežite njihove vezi in dajte jim jedače in pijače. Odkazite vsakemu posebno sobo, da bo imel čas in mir za izmišljanje svoje pravljice. Sedaj po pokličite godbo in plesalke.“

In že je prišumelo v dvorano 100 mladih lepih suženj ter se zavrtelo v plesu.

Naslednje jutro je ukazal kalif, da privedejo predenj tri može. V zadregi in z za-

rdelim obrazom je stopil v sobano veliki vezir Küskül paša, poljubil svilen copato svojega gospodarja in izjeljal: „Visoki gospod vseh pravovernih! Našli smo zjutraj nosača opeke mrtvega, kajti obesil se je bil na okensko zaveso. Ali naj namesto njega pripeljem kakega drugega moža s ceste?“

Kalif je najprej razdraženo planil kvišku, nato pa mirno dejal:

„Starček je prav napravil in me ostramo-til. Privedite ostala dva sem!“

Privedli so ju.

„Tvojo pravljico hočem slišati!“ je ukazal kalif bazarskemu pomočniku.

Ta je vso dolgo noč premišljeval o tem ali je res Alahova volja, da bo v cvetu mladosti odtrgan od sveta in prikrajšan za njegove užitke.

„Gospod,“ je dejal in s predrznim pogledom je meril kalifa, „moja zgodba je zelo kratka, obstoji iz le nekaj besed.“

„Povej jo že, povej!“ je nestrpno zavpil kalif.

„Naš kalif je dobrega srca, pravičen in mil. — To je moja pravljica.“

Dvorjane je stresel strah ob teh nepremišljenih besedah, da so umolknil. Kalif, ki pa nikakor ni bil neumen človek, je mladeniča, ki je pravkar govoril, predrljivo pogledal. Ta pa svojih oči ni povesil. Nato se pa je kalif, ki ga je bil Alah, — hvaljeno bodi njegovo ime — obdaril z nepreračunljivo naravo, prasnil v smeh.

„Ni slabo, pobič moj!“ je dejal. „Imaš izglede, da svojo glavo obdržiš na vratu. — In sedaj, povej mi še ti svojo pravljico! Ti si vendar poklicni pripovedovalec pravljic

in boš gotovo prekosil tega bazarskega pomočnika!“ se je obrnil k drugemu.

Tudj ta se je vso noč prepiral s svojo usodo, kajti ni mu hotelo iti v glavo, da Alah že sedaj zahteva njegovo mlado življenje. Prevzela ga je žarka jeza na kalifa in tako si je sam pri sebi dejal: Če že moram izgubiti glavo, bom pa temu posiljevalcu moje usode sedaj v obraz zabrusil vso zaničevanje, ki ga čutim do njega. Odsekana glava itak ne more več govoriti.

„Nisem si izmisli nobene pravljice,“ je vzkliknil, „ampak padlo mi je v glavo nekaj drugega, namreč: resnica in ta je, da si ti, moj gospod, najbolj krvoločan nasilnik, kar jih nosi zemlja.“

Kalif je s širokim zamahom roke odpodil vstran sužnje, ki so se že hoteli vreči na žaljivca. Nato si je dolgo časa ogledoval mladeniča. In spomnil se je, da je Alah skozi usta svojega preroka nekoč oznanil, da sta dobro in slabo združena v enem človeku; in da tudi v njegovih prsih domujeta krepost in pregreha, tako kot pri drugih smrtnikih. In še dalje je razmišljal: Zgodba bazarskega pomočnika je bila sicer skovana zgolj kot predrzna žalitev, pač da je imela vendarle zrnce resnice v sebi, kajti kalif zna biti dobrotljiv, pravičen in usmiljen, ako se Alahu zljubi, da omeha njegovo srce. In da odkriti očitek pripovedovalca pravljic zato ne drži popolnoma...

In Alah je to jutro njegovo srce navdihnil z dobro voljo, popolnoma drugače kot prejšnji dan. Zato je rekel: „Mladenič, sprejel bom tudi tvoje besede kot pravljico in res ne vem kateri izmed vaju je povedal boljšo zgodbo.“ Zaploskal je z rokami in ukazal: „Izpustite ju na svobodo in dajte vsakemu sto cekinov za njuni izvrstni pravljici. In Alibimba naj pride takoj k meni.“

PREŽIVEL JE atomska bomba

Dne 6. avgusta 1945 je padla prva atomska bomba na mesto Hirošimo na Japonskem. Od 343.000 prebivalcev je bilo 78.000 mrtvih, 37.000 ranjenih, 13.000 pa pogrešanih. Japonski zdravnik dr. Michiko Hachi je ta napad doživel in je ena izmed njegovih žrtev. Njegov dnevnik je izšel v knjigi, ki je bila pred kratkim prevedena v slovenščino in je izšla v Ljubljani. Prinašamo iz nje poglavje, ki opisuje nestišno, a najstrašnejšo eksplozijo zgodovine.

Zarana je bilo vse mirno, toplo in lepo. Skozi na stečaj odprta vrata mi je pogled blodil nekam proti jugu, medtem ko je na lesketajočih se drevesnih listih — kot ljubko nasprotje senc — odsevala jasnina neba.

Na sebi sem imel samo spodnjice in majico. Utrujen sem se zleknil na pod v svoji dnevni sobi, ker sem kot član protiletalske zaščite vso dolgo noč prebedel v bolnišnici.

Nenadoma me je oslepil silen blisk — in brž nato še drugi. Kar čudno je, kako se živo vtisnejo v spomin nekatere podrobnosti, saj še zdaj vidim, kako se je zaskrila kamnita svetilka na kraju vrta. Tisti hip sem ugibal, ali je to ostro svetlobo povzročila prižgana magnezija, ali pa gre samo za iskre, ki so padle z mimo vozečega tramvaja.

Senca je zginila z vrta. Še trenutek poprej je bilo vse svetlo. Skozi vrtnice prahu sem komaj še razločil leseni opornik enega izmed hišnih vogalov, kako se je sumljivo zamajal in se je nato streha grozeče povesila.

Nagon me je spodbujal, naj zbežim, toda grušč in bruna so mi zapirala pot. Previdno tipaje se mi je posrečilo priti po stopnicah na vrt. Postalno mi je slabo, pa sem se ustavil, da bi prišel k sebi. Presenečen sem ugotovil, da sem popolnoma gol.

je oglašil J. T. Maston. Po sto dolarjev globe na dan vse dotlej, da se luna spet pokaže v istih okoliščinah, to se pravi čez osemnajst let in enajst dni; ali vesta, da bi to zneslo 658.000-krat po sto dolarjev?

— Ne, gospod tega pa res ne vemo, je odvrnil inženir, pa nam tega tudi ne bo treba računati.

Do desete ure dopoldne je imela odprava že okoli dvajset milj poti za seboj; za rodovitnimi polji se je pokazala gozdnata pokrajina, kjer so rasle najrazličnejše dišeče rastline, ki so se prav po tropsko razbohotile. V teh skoraj neprodernih gozdovih so se gnetli granatovci, pomarančevci, citronovci, smokovnice, oljčke, marelice, bananovci in ogromne vinske trte, katerih sadeži in cvetovi so medsebojno tekmovali v barvah in vonjavah. V dehteči sencih teh veličastnih dreves so prepevale in se spreletavale jate ptic z bleščeče pisanim perjem; posebno rakovčarji so bili tako lepi, da bi bila skrinjica za nakit edino primerno gnezdo za te pernate bisere.

J. T. Maston in major nista mogla mimo teh bohotnih naravnih lepot, ne da bi jih občudovala. Toda predsedniku Barbicanu, ki ni bil dovteten za taka čudesa, se je mudilo naprej; izredno rodovitna pokrajina mu je bila celo zoprna ravno zaradi svoje rodovitnosti. Čeprav drugače ni kazala znakov vlažnosti, je čutil nevidno vodo pod nogami in zaman iskal znakov izrazito suhe zemlje.

Kako čudno! Kam neki so izginile spodnje hlače in majica?

Kaj se je vendar zgodilo? Po vsej desni strani telesa sem bil porazan in krvav. Velik ostružek je moel iz razcefrane rane na stegnu in nekaj mlačnega se mi je cedilo po ustih. Otikal sem se s konci prstov in ugotovil, da imam razmesarjeno lice in skoraj odtrgano spodnjo ustnico. Precejšen steklen drobec se mi je zaril v vrat, a sem ga mirno izdrl, da bi si ga potem neprizadeto, kakor pač počne tisti, ki ga je omamil hud udarec, ogledoval na svoji okrvavljeni dlani.

Kje neki je žena? Mahoma sem se prestrašil in zakričal: „Jaeko-san! Jaeko-san! Kje pa si vendar?“

Curek krvi se mi je ulil po vratu. Mar je presekana glavna utripalnica? Ali bom izkrevavel? Zapuščala me je razsodnost pa sem začel na vso moč vpiti: „To je bila 500-tonska bomba! Jaeko-san, kje vendar tičiš? Vrgli so 500-tonsko bombo!“

Bleda in vsa trepetajoča, v raztrgani in s krvjo poškrabljeni obleki se je pojavila Jaeko-san sredi ruševin najine hiše, držeč se za komolec. Ko sem jo zagledal, sem se pomiril. Nisem bil več tako hudo zbehan in sem jo skušal celo bodriti.

„Vse se bo uredilo“, sem vzkliknil. „Samo čimprej zginiva od tod.“

Prikimala je. Pomigal sem ji, naj gre za menoj.

Najkrajša pot na ulico je vodila skozi sednjo hišo, zato sva se namerila kar tja čez. Spotikaje sva tekla, padala in spet tekla, dokler nisem zadel ob nekaj mehkega in se zgrudil, kot sem dolg in širok čez ulico. Spet sem se postavil na noge in pri tem opazil, da sem se spotaknil ob človeško glavo.

„Oprostite, oprostite mi, prosim!“ sem zajecjal preplašeno.

Nihče mi ni odgovoril. Pred menoj je ležal mrtvak. To je bila glava mladega častnika, čigar truplo je ležalo nekaj korakov proč, stlačeno pod težko ograjo iz litega železa.

Negotova in zbegana sva z ženo obstala kot prikovana, dokler se ni hiša tik pred nama zamajala in klecnila. Tudi najina hiša se je zagugala in že se je v oblaku prahu tudi sesedla. Vse naokrog so se hiše lomile in prevračale. Med ruševinami so se pokazali ognjeni zublji in čedalje hujši veter jih je vneto razpihoval.

Naposled se mi je le posvetilo, da ne moreva kar naprej tako ždeti sredi ulice, pa sva se napotila k bolnišnici.

Najine hiše ni bilo več; ranjena sva bila in potrebna pomoči; navsezadnje pa sem dolžan biti pri svojih ljudeh. To mi je sicer šinilo na um, čeprav je šlo za gol nesmišl. Kako naj vendar pomagam drugim, če sem sam tako hudo ranjen?

1 Hiša dr. Hačije je stala samo nekaj sto metrov proč od bolnišnice.

(Konec prihodnjič)

JULES VERNE:

29

Potovanje na Luna*)

Florido je odkril Juan de Leon zadnjo postno nedeljo leta 1512 in jo je zato najprej krstil s „Cvetno nedeljo“. Njene izsušene in požgane obale tega lepega imena niso vredne, pač pa se že nekaj milj od obale zemlja tako spremeni, da ta vzdevek res zasluži. Oživlja jo omrežje potokov, rek, ribnikov in majhnih jezer, tako da se počutiš ko na Holandskem ali Gijani. Tam se je svet začel dvigati in kmalu so se pokazale obdelane njive, kjer uspevajo tudi vsi pridelki severnih in srednjih krajev, in neizmerna polja, kjer obdelavata zemljo sonce in voda, ki so jo ilovnata tla vsrkala. Z brezskrbno razkošnostjo razstavlja tam zemlja svoje zaklade; kolikor daleč sega oko, vidiš nasada ananasa, jama, tobaka, riža, bombaža in sladkornega trsa.

Barbicanu je vidno ugajalo, da se tla postopoma dvigajo, in ko ga je J. T. Maston vprašal, kaj misli o tem, je odgovoril:

— Spoštovani prijatelj, za nas je silno važno, da ulijemo top na visoki planoti.

— Da bo bliže luni? je vzkliknil tajnik „Topniškega kluba“.

— To pač ne, se je zasmel Barbicane, nekaj sežnjeve več ali manj ne pomeni nič. Ampak na vzvišenem zemljišču bo naše de-

lo mnogo bolje napredovalo, ker se nam ne bo treba boriti z vodo. Prihranili si bomo gradnjo dolgih cevovodov, in to je treba upoštevati, kadar vrtaš 300 metrov globoko, navpičen rov.

— Prav imate, je dodal inženir Murchison, med vrtnanjem moramo kolikor mogoče paziti, da se izognemo vodnim tokom; če pa bomo vendarle naleteli na izvirek, ga bomo moralni izčrpati s svojimi stroji, ali pa bomo vodo odvajali. Tu ne gre za arzezijski studenec, kjer sveder, cev, sonda, ali z eno besedo povedano, vse vrtnalno orodje dela slepo v temi. Ne, mi bomo delali na odprtem, pri belem dnevu z rovačo in krampom v roki; razstreljevanje pa nam bo pomagalo, da bo šlo delo hitro od rok.

— Vendar, je še dodal Barbicane, nam bo delo teklo boljše in hitreje, če se nam zaradi višine zemljišča ali njegove narave ne bo treba boriti s talno vodo; zasadimo torej lopato na zemlji, ki leži nekaj sto sežnjeve visoko nad morjem.

— Prav imate, gospod Barbicane, mislim, da bomo kmalu našli primerno mesto.

— Ah! jaz bi rad prvi zamahnil z rovačo, je dejal predsednik.

— Jaz pa zadnji! je vzkliknil J. T. Maston.

— Vajina želja se bo izpolnila, gospoda, je odgovoril inženir in verjemita mi, da podjetju Goldspring ne bo treba plačati globe za zamudo.

— Pri svetih Barbari! Bolje bo za vas! se

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

(† Erik Krisper)

Vsak, ki je količkaj poznal predvojno Ljubljano in je nakupoval po njenih trgovinah, mu gotovo ni bila nepoznana velika Krisperjeva trgovska hiša pred magistratom, kjer so postregli z vsemi mogočimi stvarmi oziroma blagom. In kdo, ki je v tej veletrgovini kupoval, ni poznal njenega nadvse ljubeznivega šefa Erika Krisperja z njegovo lepo, značilno brado? Saj se je kar naenkrat pojavil ob tebi, te ljubeznivo pozdravil in skušal ustreči tvojim željam, če bi nastavljenec ne mogel.

Sedaj pa Krisperja ni več med nami — po daljšem bolehanju je odšel, dobro pripravljen za pot v večnost, po zasluženem plačilo k Vsemogočnemu. Njegovo telo je našlo zadnji počitek v tuji zemlji, na pokopališču v St. Martinu pri Celovcu, kjer so se od njega poslovili njegovi številni osebni in trgovski prijatelji ter znanci. Njemu v slovo pa svojcem v tolažbo je z besedami zahvale in spoštovanja spregovoril ob odprtem grobu g. župnik iz Krive vrbe, kjer je pokojnik zadnja leta stanoval z družino.

Pokojni se je rodil 1. 1893 v Ljubljani. Po svojem očetu Ivanu je prevzel dobro vpeljano galanterijsko trgovino. S svojo neumorno delavnostjo je trgovski obrat zelo povečal in razširil — od otroških igračk do čevljev, stekla in porcelana. V Zg. Siški je iz prejšnje izdelovalnice zobotrebcev napravil lastno tovarno čevljev. Njegov cilj je bil: čimbolj ustreči širokim ljudskim množicam z ne predragim, a vsekakor kvalitetnim blagom, kar se mu je v polni meri posrečilo. Bil je znan tudi kot nesebičen človek in je podpiral številna dobrodelna, kulturna in gasilna društva v Ljubljani in tudi po deželi.

Kot marsikoga drugega je tudi njega kruta usoda vojnih let pregnala od doma in je tu na Koroškem našel drugo domovino, kjer je začel z lesno trgovino in jo ves čas vodil ob sodelovanju sina in hčerke. Za svoje vzorno poslovanje je prejel tudi častno diplomu od Trgovske zbornice.

Kako je bil pokojni obče priljubljen in spoštovan, je pokazala izredno velika udeležba pri pogrebu. Naj si odpočije pri Bogu po trudopolni življenjski poti! Njegovim svojcem izrekamo iskreno sožalje.

TINJE

Peščena tinjska polja in travniki hudo trpijo zaradi dolgotrajne suše. Pokošene travnike je vroče sonce hudo ožgalo. Tam pa, kjer trava še stoji, je te vsak dan manj. Kmetje z veliko skrbjo gledajo svojo živino, za katere ni več paše in ne več zelene krme. Malenkostni pridelek bodo v veliki meri porabili med letom. Kaj pa bo pozimi? Tudi polja so v velikem zastanku, pomladanski posevki ne morejo od tal, krompir je deloma še pod zemljo in se bo morada v njej skuhal, namesto da bi pognal. Koruza pa tudi vene pod sončnimi žarki.

Pri nas na Koroškem

Pri tej stiski se kmetje zaskrbljeno ozirajo v nebo, toda blažilne rose ni od nikoder. Na pobudo domačega provizorja, č. g. Gabruča, so se tinjski farani odločili, da se v prošnji procesiji napotijo v Škocijan in molijo za dež. Udeležba pri procesiji je bila izredno velika.

SELE

Zelo nas je presenetila vest o prometni nesreči, ki se je pripetila našemu vrlemu prosvetašu Francu Kužniku. Na motornem kolesu se je s svojim prijateljem Jakobom Hribnikom peljal iz Golšovega na Zihpolje. Cesta je precej ozka in tako se je pri srečanju s traktorjem, ki je prišel v nasprotni smeri, zgodila huda prometna nesreča, pri kateri si je Franc Kužnik zlomil nogo v stegnu. Njegov sopotnik pa je utrpel poškodbe na laktu. Franca Kužnika so prepeljali v neugodno bolnico v Celovcu. Želimo mu skorajšnje okrevanje, da se bo mogel kmalu vrniti na delo.

OBIRSKO

V obirski soteski popravljajo deželno cesto, ki je mestoma zelo ozka in jo ograža še kamenje, ki pada iz visokih pečin, ob katerih se vije ta gorska cesta. Delavci

so pravkar razstreljevali neko skalo, ko se je naenkrat odtrgalo nekaj kubičnih metrov kamena razne velikosti, in zgrmelo na mladega Herberta Weitzerja iz Rekarje vesi in ga vrglo v Obirščico. Težko ranjenu je nudil prvo zdravniško pomoč dr. Kreulitsch, ki je iz Zelezne Kaple prihitel na kraj nesreče. Nato so ga prepeljali v celovško neugodno bolnico.

PLIBERK

(Nepoboljšljivi izzivači)

V neki pliberški gostilni sta dva žejna junaka, ki sta pred kratkim igrala precejšnjo vlogo med organizatorji znanega napada v Nonči vesi, znova iskala priložnost za prepir. Prisedla sta brez pozdrava k nekemu zavednemu Slovincu in si iz njegove steklenice natočila piva, ne da bi vprašala za dovoljenje. Pomenljivo sta se spogledovala in čakala, da se bo mož kaj oglasil, potem bi pa že ona dva opravila svoje. Toda naš rojak, starejši človek oče s številno družino, je raje molče plačal in odšel.

Izzivači na Koroškem so pač navajeni, da dobivajo vse od drugih. Kar je najvažnejše, tudi pamet jim solijo šovinisti, ki se pa sami raje držijo v ozadju, posebno če zadeva pride pred sodnijo.

Našim gospodinjam

Otrokovo spanje

Kako ljubeč je speči otrok. Globok mir seva z obrazka, dihanje je mirno in globoko, ročice so sklenjene v pesti in dvignjene na blazino. Koliko slikarjev je že upodobilo spečega otroka.

Otrok si v spanju nabira moči za nadaljnji razvoj. Prav nič ni laž, da otrok v spanju raste. Marsikateri mladi junak gre popoldne prav zato rad spat, „da bo zrastel“, „da bo kmalu velik“. Otroci, ki veliko spe, potrebujejo malo hrane, spanje je zanje boljše kot ribje olje.

Mlajši je otrok, več mora spati. Novorojenček spi ves dan, preneha le, ko se hrani. Lahko rečemo, da spi 20 ur. Čas se polagoma krajša na 11 do 12 ur ponoči in na eno do tri ure podnevi. Najbolj trdno je spanje ob koncu prve in v začetku druge ure. Med šesto in sedmo uro je nevarnost največja, da se otrok zbudi; nato postane spanje spet bolj trdno, a ne več kot v začetku. Otrok mora biti pri spanju zadosti pokrit. Bolj je mraz, teže zaspi in slabše spi. Odejo bomo prilagodili letnemu času.

Poleti ga bomo pokrivali z lažjo in bolj zračno odejo kot pozimi.

Koža spečega otroka je v prvih urah spanja večkrat topla ali celo mokra. To tem bolj, čim močnejše je spanje. Proti jutru pa je toplota najnižja. Izkušena mati zato otroka zvečer ne bo pokrila preveč, pač pa bo proti jutru dodala še nekaj odeje ali jo poravnala, da bo otrok bolje pokrit.

Za otroke, ki še ne obiskujejo šole je potrebno tudi še opoldansko spanje. V drugem in tretjem letu se skrči na eno do dve uri, s petim letom pa navadno neha. Odvisno je od otroka in od zdravja. Ni dobro, če otrok popoldne predolgo spi. Potem zvečer ni zaspan ali pa ima ponoči nemirno spanje. Če sobo primerno zatemnimo, to spanje pospešuje.

Nekateri starši, zlasti matere tožijo, da otroci ne morejo zvečer zaspati. Večinoma je to posledica slabe, nedosledne vzgoje. Otroci se ne morejo ločiti od igrav, zavlačujejo pospravljanje, mati pa ni dosti odločna in jih ne spravi spat. Prebrisani otroci vcepijo staršem misel, da ne morejo zaspati. Tako popustljivo ravnanje od strani star-

marck porazil Francijo in priključil Nemčiji Alzacijo in Loreno (Lothringen), je mnogo Francozov iz teh pokrajin zapustilo domovino, da se izognejo ponemčenju ter odšlo v Alžir. Zato najdete v tem delu Afrike mesta in naselja z alžaskimi in lorenškimi imeni. Tudi iz Francije se je priselilo v Alžir mnogo ljudi, ki doma niso bili zadovoljni, bodisi da so prišli navzkriž z mogočniki tedanjega časa, ali pa jim je bilo doma pretesno in so menili, da se bodo v Alžiru mogli bolje uveljaviti. Za njimi so prišli Španci in Italijani. Vendar je večina evropskega prebivalstva ostala francoska. Za poljedelci so prišli spretni trgovci, ki so pokupili najbolj rodovitno zemljo od Arabcev. Ti so pa potem za mal denar delali na naravnost vzorno organiziranih plantažah.

Med evropskimi naseljenci in domačini je ves čas bil globok prepad, vendar niso bili do njih bolj nečloveški kot Evropejci v drugih kolonijah. Skrbeli so zgolj zato, da so jim Arabci delali, njih kulturni razvoj pa jih ni brigal. Le redkokdaj so vedeli za njihova imena.

Po drugi strani pa domačini v svoji nevednosti niso hoteli sprejemati niti tiste pomoči, ki so jim jo Francozi bili voljni nuditi. Ti so si hoteli vzgojiti sloj predelavcev ali nižjih uradnikov, zato so razpisali vsako leto večje število štipendij ali podpor za šolanje. Pogosto ni bilo mogoče dobiti zadosti interesentov za te podpore.

Pa tudi francoski koloni niso bili kaj posebno izobraženi. Le redkokdaj je kak mladenič šel na univerzo v Francijo. Zadosto-

Nudimo za nižje cene boljše blago

KRISCHKE & CO.

KLAGENFURT

8. Maistrasse 3 in Neuer Platz 12

ZIMNICE, tridelne, 90x190 cm velike z 1. a. afrikom napolnjeno . . . šil. 279.—

ZLA-afrikom polnjeni in z mehko vato na obeh straneh, samo . . . šil. 319.—

Iz čisto platnenega gradla, neprodušnega za žimo in polnjen z mehko volno, specialna izdelava, z 20 kg polnjenim . . . šil. 460.—

Železnojdrne žimnice z gradlom iz čistega bombaža in z mehko vatirano podlogo — 10 let garancije, najboljše izdelava . . . šil. 495.—

PRESITE ODEJE, ročno delo in kompletno velike, na obeh straneh Klothin, z vato polnjene, posebno trpežne, samo . . . šil. 125.—

BROKAT-ODEJE, ročno delo, v različnih barvah, 3 kg napolnjene že od 169.— šilingov naprej.

FLANELASTE ODEJE, 135x190 cm iz čistega bombaža, lepi karitasti vzorci . . . šil. 86.—

BLAZINE, 60x80 cm velike, iz neprodušnega inleta polnjene z 1½ dobrihim perjem za blazine . . . šil. 49.80

Perje za blazine, dobra kvaliteta, kg od . . . šil. 18.90

POZOR!**POZOR!****Hoteli, gostilničarji in oddajalci tujskih sob dobijo poseben popust.**

šev je neodpušljivo. Otroci postanejo sitni, blede, nočejo jesti itd. Na kratko: so razvajeni, ker jim starši v vsem ugodijo. Otrok zvečer ne spada v družbo. Njemu koristi samo postelja. Tudi ne smemo otrok zvečer duševno obtežiti s težkim branjem, učenjem, poslušanjem radia itd. Po lahki večerji, ko so umiti in so pomolili jih ljubeznivo spremimo v posteljico.

Navadimo tudi otroka, da zaspi v temi. Sicer to tudi vsak otrok navadno zahteva, ker ga luč moti v spanju. Otrok nikdar ne strašimo, pa bo čisto zaspan tudi v temnem. Postelja naj bo bolj trda, blazina ne visoka, da otrok ravno spi in si ne more skriviti hrbtnice.

Otrok naj zaspi v ljubkih in prijetnih mislih. Ne ga zmerjati preden zaspi. Veseli naj se že prihodnjega jutra, z veseljem naj se spominja preteklega dneva in uspava naj ga ljubezen do staršev. Niso samo iz žive vere naše matere uspavale otročičev in jim pele o nebesih: „Bog je ukazal dol leč, trdno zaspi, nikogar se bat, tri angelce k nam poslat“. Za tem tiči tudi vzgojna modrost. V spanju ne raste le otrokovo telo, razvija se tudi duša. Veselje in nežna ljubezen naj bosta most iz resničnosti v kraljestvo sanj in spanja.

Alžir, dežela in ljudstvo

Pred 130 leti je Francija zasedla Alžir. Neka zgodba iz tistih časov pravi, da zato, ker je bej v Alžiru (vladar) ošvrknil s svojo pahljačo francoskega konzula. In da zopet upostavi francoski ugled, je francoska armada zasedla deželo.

To je pač ena izmed številnih zgodb, ki spremljajo zgodovinske dogodke. Toda vzroke za francosko zasedbo Alžira je treba iskati drugod. V prvi polovici prejšnjega stoletja so evropske velesile bile v skrbeh za surovine za svoje rastoče industrije ter zato segale po zadnjih še prostih predelih izvenevropskih kontinentov. Severna Afrika je prišla zadnja na vrsto, kajti večji del njene površine pokrivajo puščave. Dežela, ki so jo Francozi leta 1830 začeli zasedati, takrat ni bila naseljena z enotnim narodom, ni imela niti svojega imena. Bil je pač kos zemlje, ki se je od sredozemskem morju raztezal od Tunizije na vzhodu pa do Maroka na zapadu. Obalni pas, ki meri nekako 1000 km v dolžino in sega 70 do 150 km v notranjost, je zelo rodovitno. Potem pa se dviguje strmo gorovje Atlas, čigar dve verigi, ki dosežeta višino nad 2000 metrov, delita obalni pas od notranjosti dežele. Za Atlasom se pa širi brezkončna daljava Sahare, največje puščave Afrike. Celotna površina Alžira meri 825.000 kva-

dratnih milj in je štirikrat večja od Francije. Danes pa ima okrog 9 milijonov prebivalstva, med katerimi je 8 milijonov muslimanskih Berbercev in Arabcev, a en milijon francoskih naseljencev.

Zasedba Alžira je bila vse prej kot mirna. Desetletja so rabili Francozi, da so si pokorili uporna berberska plemena, ki so iz svojih gorskih vasi napadala francoske vojaške kolone. Nekateri menijo, da so Kabilci v vzhodnih gorah bili vselej zgolj po imenu podložni Francozom.

Toda šele francoska uprava je iz te pisane dežele ustvarila politično in gospodarsko enoto. Francozi so svojo vladu v Alžiru izvajali pod lepo zvečenimi načeli iz francoske revolucije o svobodi, enakosti in bratstvu. Te besede lahko berete na številnih javnih stavbah v Alžiru. Vendar je v resnici zadeva izgledala drugače. Med Francozi z evropskim življenjskim standardom ter nepismenimi, siromašnimi Arabci ni bilo nikdar enakosti še manj pa bratstva.

Rodoviti pas ob obali je za vojaki in upravnimi uradniki privabil tudi kmete, ki jim pravijo koloni. Vendar je to ime napačno, kajti to niso kmetje v našem smislu, ampak veleposestniki, ki obdelujejo svoje velikanske oljčne, oranžne in citronine gaje, vinograde in pšenična polja s ceneno arabsko delovno silo. Po l. 1870, ko je Bis-

vala je trgovska šola v Alžiru, kjer se je naučil knjigovodstva, da je potem mogel upravljati svoje veleposestvo.

Življenje na teh veleposestvih pa je bilo prijetno. Koloni in njihove družine niso delale, njih glavni opravke je bil ples. Eden drugega so obiskovali, podobno kot svojčas graščaki pri nas.

Kljub temu pa so v drugi polovici prejšnjega stoletja, pa do prve svetovne vojne v Alžiru Francozi uživali mir in njihovo blagostanje je rastlo. Pa tudi domačini so bili deležni drobcev z bogatinove mize in so bili s svojo usodo več ali manj zadovoljni. Evropejci, ki so se naselili v Alžiru, so se začeli čutiti „Alžirce“ in afriška tla so jim postala resnična domovina. V prvi svetovni vojni so se Evropejci, Berberci in Arabci borili ramo ob ramo v francoski vojski in muslimanski ostrostrelci „Couscous“ so spadali med najboljše francoske oddelke.

Težave so se začele šele po prvi svetovni vojni. Francija je proizvajala več pšenice, kot jo je mogla porabiti in prav tako se je dogajalo v Alžiru. Nastalo je tudi preobilje vina, oranž in drugih kmetijskih pridelkov. To je povzročalo brezposelnost in povečala se je revščina. Trdote gospodarske krize so najbolj občutili domačini, kajti koloni so živeli od svojih prej nakopičenih bogastev. Začelo se je širiti nezadovoljstvo in Arabci so odhajali trumoma v Francijo, kjer so tvorili najslabše plačani industrijski proletariat. Jemali so dela, ki jih noben Francoz ni hotel opravljati v rudnikih in železarnah, pometali so ceste. Do-

(Konec na 6. strani)

Alžir, dežela in ljudstvo

(Nadaljevanje s 5. strani)

čim se francoski meščan ni brigal za „kolonialce“ iz Alžira, so pa francoski komunisti prav tem brezpravnim siromakom posvečali vso pažnjo, ne da bi jim pomagali, temveč, da bi jih pridobili zase.

Kljub vsemu pa so Francozi veliko koristnega storili v Alžiru. Iz zapuščenega kosa zemlje brez imena so ustvarili cvetočo deželo, ker uspeva kmetijstvo in se je razvila industrija. Zgradili so mesta in pristanišča. Moderne ceste in železnice so bile predvsem

Poljedelski stroji, motorne kosilnice, stroji za setev, stroji za trošenje umetnih gnojil, grablje, obračalci za seno, Heuma-Sonnenrad-Universalmaschine, traktorji z vsemi nadomestnimi deli. Vse to vam dobavlja tvrdka

JOHAN LOMŠEK

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobria ves

vojaškega značaja, da omogočajo naglo kretanje vojaških edinic iz enega konca dežele na drugega. Obenem pa so danes glavne žile gospodarskega prometa. Železniško omrežje je povečini elektrificirano. Lahko rečemo, da marsikateri Arabec, ki se sedaj bori proti Francozom, se ima francoski zdravstveni službi zahvaliti za življenje, kajti ta je za 80 odst. znižala umrljivost dojenčkov in tako omogočila sedanji nagli porast arabskega prebivalstva, ki se vsakih 25 let podvoji.

Francozi so gradili tudi šole, toda premalo jih je bilo za naglo naraščajoče prebivalstvo. Vendar se je počasi začela tvoriti tudi arabsko izobraženstvo.

Tudi v drugi svetovni vojni so Arabci

sodelovali s Francozi, vendar so se že kazali prvi znaki prihajajočega nemira. Ko so v maju mesecu leta 1945 v mestu Setif z veliko paradjo proslavljali konec vojne v Evropi, so muslimanski vojaki kljub prepovedi razvili zeleno zastavo, prapor arabskega gibanja, ki je zahtevalo odhod Francozov. Padli so tudi strelji, ne ve se kdo je začel, toda posledice so bile strašne. Muslimani so začeli v velikem številu napadati posamezne dvorce francoskih kolonov in jih pobijati z družinami vred. Francosko orožništvo in vojaštvo je v odgovor pobilo na tisoče muslimanov.

Od tedaj naprej vre v Alžiru. Stvorilo se je oboroženo uporniško gibanje, ki ga vodi Ben Bella, neki bivši francoski podčastnik.

Mnenja v Alžiru in v Franciji so zelo deljena. Radikalni desničarji nočejo ničesar slišati o kakršnem koli sporazumu z alžirskimi Arabci. Francoski koloni v Alžiru hočejo boj do zmage, kajti vedo, da bi se v primeru sporazuma z Arabci morali odpovedati svojim privilegijem in da bi jim

mentu Alžira in s tem vlado Arabcev.

Pa še nekaj je, kar veže Francijo na Alžir. Peskovita puščava Sahare, ki je dolga stoletja ležala nedotaknjena se je izkazala kot orjaška zakladnica surovin. Odkrili so velikanska ležišča petroleja, železa, cinka, svinca, živega srebra, bakra in antimonā. Ako Francija uspe obdržati te zakade, more postati prva industrijska sila Evrope. Pred nekaj leti so v Parizu ustanovili posebno ministrstvo za Saharo.

Doslej so prevladali radikalni elementi v Franciji in v Alžiru. Od leta 1954 divja krvav boj v Alžiru, ki zahteva vedno nove žrtve. Doslej je padlo okrog 100.000 ljudi, povečini brezbrambnih civilistov. Francija ima v Alžiru pol milijona svojih najboljših čet, ki so povečini opremljene z ameriškim orožjem. Njim nasproti stoji mala 30.000 mož broječa ali dobro izvežbana vojska upornikov. Bije se samo ponoči in se naglo premika iz kraja v kraj. Uporniki uživajo tudi simpatije v Maroku in Alžiru, kamor se zatečejo kadar jim prehuda prede. Francosko letalstvo je zato bombardiralo mesta v Tuniziji, ki veljajo za oporišča alžirskih upornikov. Toda kljub temu kri ni voda in bratstvo med Arabci utegne dvigniti proti Franciji še Tunis in Maroko. Ne more sicer Francozov prepoditi iz dežele, toda uživa podporo prebivalstva, zato je Francozi nikdar ne bodo mogli premagati. Položaj je brez izgleda na rešitev. To so v Parizu spoznali in so zato sklenili začeti pogajanja z uporniki.

Francozi v Alžiru pa so zasumili, da jih hoče „Pariz“ prodati Arabcem. Zato je izbruhnil upor, kateremu so se pridružili tudi generali. Franciji je grozila državljanska vojna. Predsednik republike Coty se je zato odločil, da poveri vlado generalu De Gaulleu.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 8. 6.: 7.30 Duhovni nagovor. 7.35 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 9. 6.: 14.00 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Za ženo in družino. 18.40 Poje ženski vokalni kvartet. — TOREK, 10. 6.: 14.00 Poročila, objave. — Gospodarska šola za vsakogar (12). — Zdravniški vedež. — SREDA, 11. 6.: 14.00 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. (Voščila). — ČETRTEK, 12. 6.: 14.00 Poročila, objave. — Dr. Niko Kuret: O šaljivih storijskih slov. ljudstva. — PETEK, 13. 6.: 14.00 Poročila, objave. — Otroci, poslušajte! Kresničice (I. del). — SOBOTA, 14. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. (Voščila).

Velika izbira

Gotove bluze,
blago za letne obleke,
perilo in nogavice

L. MAURER

Klagenfurt, Alter Platz 35

zemljiška reforma odzvela večji del njihove posesti. Po mestih se Francozi boje za svoje službe, kajti prve demokratične volitve bi prinesle arabsko večino v parla-

Cement, apno, mavec, heraklit, štukature, betonsko železo, jeklo za vrata

jeklene mreže za stavbne svrhe, vodovodne cevi, higijske naprave, cevi iz cementa in durita, kuhinjske priprave in železina

(Dovoz z lastnim avtom) zelo poceni pri

FRANZ NAPOTNIK

Eisen und Eisenwaren, Baustoffe-Großhandel
KLAGENFURT, Priesterhausgasse 24, Ruf 34-47

Ankauf von Gebrauchtwagen kein Risiko!

Für jedes Fahrzeug
Zustandsgarantie bei

Trampitsch & Co.

Opel-Vertretung für Kärnten,
Klagenfurt, Villacher
Strasse 181,
Tel. 26-60 und 54-30
Samstag ganztägiger Verkauf!

KOGLER
Leidung

Klagenfurt, Herrengasse 1

SAKOJE

518.—, 415.—, 375.—, 285.—, 198.—

HLAČE

315.—, 275.—, 235.—, 175.—, 150.—

OBLEKE

1148.—, 935.—, 850.—, 645.—, 598.—

PLAŠČE

Ninoflex, Hämmerle, Novelin

535.—, 478.—, 435.—, 390.—, 375.—

Veste in puloverje

Bogata izbira — poceni

Na obroke

Oglašuj
v našem listu!

Kateri prednosti

Vam nud!

Teppichhaus Radlmayr

PRI NAKUPU PREPROG · PREGRINJAL · BLAGA ZA POHIŠTVO · NAMIZNEGA IN POSTELJNEGA PERILA

1 NAJVEČJO IZBIRO

2 PAZLJIVO POSTREZBO

3 NIZKE CENE · PLAČILNE OLAJSAVE

BELJAK-VILLACH · POSTGASSE 3 · TEL. 47-67

ŠIVALNI STROJI PLETILNI STROJI GRUNDNER

Klagenfurt, Wienerg. 10
nächst der Stadtpfarrkirche

ENOOSNI PRIKLOPNIKI, osi za priklopnike, platišča, vzmeti in obroče dobavlja rabljene in poceni
AUTOVERWERTUNG RUMWOLF, Klagenfurt, Flatschacher Strasse 18.

Ce sonce še tako pripeka, hladilnik nam vedno daje led!

POSEBNA PRODAJA HLADILNIKOV

po znižanih cenah, z ugodnim brezobrestnim odplačevanjem, bo od 2. do 14. junija 1958

Najmodernejši hladilniki od **2600.-šil** naprej z najnovejšim štedilnim priključkom, z

zelo malo porabo toka, avtomatičnim uravnalцем mraza, priprava za proizvajanje ledenih kock. 10-LETNA GARANCIJA. Brezplačna dostava in postavitve kjerkoli. Pri takojšnjem plačilu poseben prodajni popust.

Naplačilo od **400.- šil** Mesečni obrok **150.- šil** brezobrestno.

JOSEF RIEBLER jun., Spittal a. d. Drau Johann-Berger-Straße 6, Telephon 25-88

Kühltruhen, Gewerbe-Kühlschränke in allen Ausführungen und Größen!

ZA DOBRO VOLJO

Fičfirič je šel v gostilno, si naročil večerjo in pol litra vina. Ko je pojedel in popil, je poklical natakarka. „Poslušajte: prav dobro sem jedel, stvar pa je tale: nimam niti pare v žepu. Naredite z menoj, kakor vam je ljubo in drago.“

„Pojdite z menoj,“ mu je rekel natakarka, „sem k vratom.“ Fičfirič je ubogal. Natakarka je odprla vrata.

„Tako. Počinite tukaj na prag gostilne.“ Gost je ubogal.

„Privzdignite krajce sukne.“ Fičfirič je tudi to storil. Tedaj ga je natakarka s krepko brco pognala na cesto.

Vse to je gledal na nasprotnem koncu gost, na zunaj na las podoben fičfiriču. Ko je povečerjal, je počasi vstal, se napotil dostojanstveno proti vratom, jih odprl, počel, privzdignil krajce sukne in zavpil v sobo: „Natakarka, plačam!“

F. R. C. Möbel

F. R. C.-Möbel sind gediegen, formschön und preiswert

Freundliche Schlafzimmer, behagliche Wohnzimmer, praktische Küchen, bequeme Polstermöbel, erprobte Joka-Erzeugnisse, solide Fremdenzimmer in Großauswahl

Zustellung kostenlos
Kreditgewährung bis zu 24 Monatsraten

MÖBELHÄUSER in:
KLAGENFURT, Burggasse 14
VILLACH, Bahnhofstraße 12
SPITTAL a. d. DRAU, Bahnhofplatz
ST. VEIT GLAN, Klagenfurterstraße 35
OBERVELLACH i. Mölltal, Hauptplatz

FERCHER-REICHMANN & CIE
MÖBELFABRIK — VILLACH

SINGER - šivalni stroji

za gospodinjstvo in obrt, v preiskanih modernih tipah, takoj dobavljivi. Klagenfurt, Bahnhofstrasse 4 in Villach Bahnhofstrasse 14

ZAHVALA

Vsem, ki ste našo ljubljeno in nepozabno mamo, preblago gospo

Jožefo Malle

pd. Šimnovo pri sv. Lenartu na Ljubelju

v sredo, dne 28. maja 1958 v tako obilnem številu pospremili od domače hiše k zadnjemu počitku, iskrena zahvala.

Prav posebno se zahvaljujemo preč. g. dekanu Koširju za njegove tolažilne besede na grobu kakor tudi domačemu gospodu župniku za duhovno pomoč rajni v njeni bolezni.

Iskren Bog plačaj pogrebem in sosedom, ki so ob smrti pokazali svojo povezanost s pokojno. Istotako lepa hvala za vse vence in za vse izraze sožalja.

Sv. Lenart na Ljubelju, dne 29. maja 1958.

ZALUJOČI OTROCI

OBLEKE — SAKOJE — HLAČE

WALCHER

KLAGENFURT, 10.-Oktober-Strasse

STROKOVNA TRGOVINA

za DEŽNA OBLAČILA

Ballon-Popeline, loden-plašči za moške, dame in otroke v največji izbiri! Gunijsata oblačila. Vsakovrstna popravila izvršimo takoj.

VAL. TARMANN

KLAGENFURT, Völkermarkter Str. 16

Kraj, kjer kupujete opravilo za spalnice, dnevne sobe, kuhinje, oblaženo pohištvo, žimnice

Rudolf Slama

KLAGENFURT, St. Veiter Strasse 15 und Sponheimer Strasse 16

Ugodno odplačilo na obroke; tudi zamenjava za uporabni les je možna. Brezplačna dostava z avtomobilom.